

სკოპინგის დასკვნა # 11

31.01.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: 11 მგვტ სიმძლავრის ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობა და ექსპლუატაცია

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ამპერაქს ენერჯი ჯორჯია“, ქ.თბილისი, დავით აღმაშენებლის გამზირი N129ა

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: კასპის მინიციპალიტეტი

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 18.12.2018

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ამპერაქს ენერჯი ჯორჯიას“ მიერ წარმოდგენილია „11 მგვტ სიმძლავრის ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობის და ექსპლუატაციის“ პროექტის სკოპინგის ანგარიში. პროექტი ითვალისწინებს კასპის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ნიაბის მიმდებარედ 4 ტურბინა-გენერატორის მოწყობას, აქედან 2 Lagerwey L100 -მოდელი, სიმძლავრით-2.5 მგვტ და 2 Amperaxs A3000 -მოდელი, სიმძლავრით- 3.0 მგვტ. უახლოესი დასახლებული პუნქტი სოფ. ნიაბი, საპროექტო ტერიტორიიდან ჩრდილოეთით დაშორებულია 1.2 კმ-ით; სამხრეთით სოფ. ახალციხე-2.5 კმ, დასავლეთით სოფ. ზემო ჩოჩეთი 1.8 კმ, ხოლო უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტი მდ. მტკვარი-2 კმ-ით.

ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობისთვის შერჩეულია ოთხი სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ნაკვეთი საკადასტრო კოდით: 67.11.35.006; 67.11.35.003; 67.11.38.006 67.11.38.003; საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარე სასოფლო-სამეურნეო ნაკვეთების უმეტესობა დაუმუშავებელია და ამჟამად მოსახლეობა სამოვრებად იყენებს, ირგვლივ მცირე-ზომის მშრალი ხეებია, რომელთა შევსება წელიწადის ნალექიან პერიოდში ხდება. ხეებში ხარობს მცირე ბუჩქოვანი მცენარეულობა. ამ ტერიტორიაზე ქარის სიჩქარე უმაღლეს მაჩვენებელს აღწევს და დაახლოებით 8.2 მ/წ-ს უტოლდება.

საპროექტო ტურბინა-გენერატორების თუჯის და ფოლადის კომპოზიტი მონტაჟდება ბეტონის საძირკვლებზე. როტორის ნიჩბები დამზადებულია მინა-ბოჭკოთი არმირებული ეპოქსიდური ფისისაგან. ქარის ელექტროსადგურის კომპლექტაციაში შედის ასევე, ტურბინა-გენერატორის ტრანსფორმატორი და სამართავი ცენტრი.

მოსამზადებელი სამუშაოები, მოიცავს არსებული გზების რეაბილიტაცია-მოწესრიგებას; სამშენებლო ბანაკის, სამშენებლო მოედნების და სხვა დროებითი უბნების მომზადებას და მშენებლობისათვის საჭირო დანადგარ-მექანიზმების მობილიზაციას. პროექტის განხორციელებისათვის საჭირო ძირითადი სამუშაოებია: მიწის სამუშაოები, ქარის ტურბინების ფუნდამენტის მომზადება, თხრილების გაყვანა; მუდმივი კონსტრუქციების

მშენებლობა. ასევე განსაზღვრულია დროებითი ინფრასტრუქტურის განთავსება და სარეკულტივაციო სამუშაოები.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით კასპის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ქვემო გომის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. განხილვას ესწრებოდნენ სოფელ ნიაბის და ქვემო გომის მოსახლეობა, ასევე საქმიანობის განმახორციელებელი შპს „ამპერაქს ენერჯი ჯორჯია“ და ასევე შპს „გამა კონსალტინგის“ წარმომადგენელი.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
 - **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
 - **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის აღწერა;
 - პროექტის უპირატესობა;
 - ტურბინების განთავსების სქემა;
 - ქარის ტურბინების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
 - ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოესი საცხოვრებელ სახლებამდე მდებარეობის მითითებით, დასახლებამდე (სოფელი, ქალაქი), მდინარემდე და სხვა უახლოეს ობიექტამდე.
 - ტურბინების ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი, რაოდენობა);
 - ქარის ელექტროსადგურის კომპლექტაციაში შესული, ტურბინა-გენერატორის ტრანსფორმატორი და სამართავი ცენტრის აღწერა;
 - საწარმოს ტერიტორიაზე დამატებითი ინფრასტრუქტურის ობიექტების აღწერა;
 - ტერიტორიის GIS კოორდინატები;
 - მოსამზადებელი სამუშაოების დეტალური აღწერა;
 - არსებული გზების რეაბილიტაცია-მოწესრიგების საკითხი და GIS კოორდინატები;

- ახალი გზების მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები (დეტალურად) და GIS კოორდინატები;
- სოფელ ნიაბთან მისასვლელი გზის აღწერა/რეაბილიტაცია, მშენებლობა, რომელიც დაკავშირებული იქნება საპროექტო ტერიტორიასთან;
- დროებითი უბნების მომზადებისათვის და მშენებლობისათვის საჭირო დანადგარ-მექანიზმების დეტალური აღწერა;
- მიწის სამუშაოების აღწერა;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა/ რეკულტივაციის საკითხი;
- მშენებლობის განხორციელების მეთოდების აღწერა;
- ქარის ტურბინების ფუნდამენტის მომზადების და თხრილების გაყვანის დეტალური აღწერა;
- მუდმივი კონსტრუქციების მშენებლობის საკითხი;
- სამშენებლო ბანაკის განთავსების ადგილის და საჭირო ინფრასტრუქტურის შესახებ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დაზუსტებული ინფორმაცია და GIS კოორდინატები;
- მშენებლობის ვადა;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- პროექტის ფარგლებში სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთების, ეკონომიკური განსახლების საკითხების აღწერა;
- მიწის მფლობელებთან გაფორმებული შეთანხმებების დამადასტურებელი დოკუმენტაციის წარმოდგენა;
- საძოვრებზე მშენებლობის განხორციელებასთან დაკავშირებით შესაბამის უწყებასთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაციის წარმოდგენა;
- საპროექტო ტერიტორიასთან არსებული სატელეკომუნიკაციო ანძის დაშორება და GIS კოორდინატები;
- წყალმომარაგების საკითხის აღწერა;
- წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლის მართვის საკითხი;
- სანიაღვრე, სამეურნეო-ფეკალური წყლის მართვის საკითხი;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი საყოფაცხოვრებო, სამშენებლო, სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების შეგროვება, დასაწყობების და მათი შემდგომი მართვის ღონისძიებების დეტალური აღწერა;
- გამომუშავებული ელექტროენერჯის ქსელში ჩართვის შესახებ ინფორმაცია;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობის პროცესში, ემისიები მიწის სამუშაოების და ნაყარი ტვირთის მართვის პროცესში, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე;
- მოსახსნელი ნიადაგის ტერიტორიების რაოდენობა;
- მოხსნელი გრუნტის დასაწყობების პირობები;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება ტურბინების ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ხმაურის გავრცელების ღონეების გაანგარიშება და მოდელირება;

- ზემოქმედება ზედაპირულ და მიწისქვეშა წყლებზე როგორც მშენებლობის ისე ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- პროექტის განხორციელების ტერიტორიაზე ჰიდროლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობების შესწავლა და ზემოქმედების შემცირების კონკრეტული ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ფლორაზე და მცენარეულ საფარზე საპროექტო ტერიტორიის გასუფთავების და მიწის სამუშაოების პროცესში;
- დამატებითი სეზონური კვლევების ჩატარება მცენარეული საფარის სრული შეფასებისთვის;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე ზემოქმედება ცხოველთა სახეობებზე, განსაკუთრებით ფრინველებზე (ხელფრთიანები) და მათ საბინადრო ადგილებზე(ჰაბიტატებზე) ;
- დამატებითი სეზონური კვლევების ჩატარება საპროექტო ტერიტორიასთან მობინადრე ცხოველთა სახეობების სრულყოფილი აღრიცხვისთვის;
- ორნითოფაუნაზე პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების სახეები და კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საპროექტო ტერიტორიაზე ფრინველთა სამიგრაციო დერეფნების შესახებ კვლევების ჩატარება;
- ჩრდილის ციმციმით (ე.წ.სტრობოსკოპიული ეფექტი)გამოწვეული ზემოქმედება;
- ყინულის ცვენით გამოწვეული ზემოქმედება;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ტურბინების განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- საპროექტო ტერიტორიასთან არსებული სატელეკომუნიკაციო ანძის არსებობით, გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების აღწერა;
- ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების პროგრამის დამუშავება;

სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია მოითხოვს გზშ-ს ანგარიშში შესწორება /კორექტირებას. სკოპინგის ანგარიშში (4.2 მშენებლობის ფაზა, გვ.18) მოცემული ინფორმაციით „მშენებლობის ფაზაზე ხმაურის წყაროდ შეიძლება ჩაითვალოს აფეთქებითი სამუშაოები“. აღნიშნულთან დაკავშირებით, საჭიროა გზშ-ს ანგარიშში დაზუსტდეს აფეთქებითი სამუშაოების აუცილებლობა. ასევე აისახოს დამატებითი ინფორმაცია რა მიზნით იგეგმება ასაფეთქებელი სამუშაოები და რა შესაძლო ზემოქმედება იქნება მოსალოდნელი.

- შერჩეული სამშენებლო ტერიტორიის ზედაპირული დაზვერვის ჩატარება არქეოლოგიის კუთხით, შესაბამისი სპეციალისტების მონაწილეობით. ხოლო დაზვერვების შედეგად გამოვლენილ, არქეოლოგიური მემკვიდრეობის მხრივ პოტენციურად საინტერესო უბნებზე (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მიწის სამუშაოები წარმართოს არქეოლოგიის უშუალო ზედამხედველობით.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ამპერაქს ენერჯი ჯორჯიას“ მიერ წარმოდგენილი „კასპის მუნიციპალიტეტში, 11 მგვტ სიმძლავრის ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობა და ექსპლუატაციის“ პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ს ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.